

Jurij Japelj, stolni kanonik in slovenski pisatelj.

(Spisal Josip Benkovič.)

Med prve slovenske književnike prištevamo po pravici Jurija Japlja. Mnogo so že pisali o njem, zlasti o slovstvenem delovanju njegovem, toda skoro vse je skovano po znanem običaju. Slovenci namreč kaj radi povelečujemo svoje može, in to je prav; le to ni povsem hvale vredno, da senčno stran svojih rojakov preradi zakrivamo včasih s plaščem ljubezni, največkrat pa tudi s plaščem lastne nevednosti ali prevelike površnosti.

Omenjam to misel takoj v uvodu zaradi tega, ker bo kaka poteza v tem življenjepisu morda nekoliko iznenadila tega ali onega čitatelja. Do-

sedanji njegovi opisovalci so ocenjevali večinoma le njegovo slovstveno delovanje, njegovega zasebnega življenja pa se niso mnogo dotikali. In vendar ne smemo prezreti zasebnih razmer, zlasti ne časa, v katerem je živel kak mož, ako ga hočemo popolno oceniti in podati pravo sliko

njegovega delovanja. To velja tudi o slavnem našem Japlju.

I.

Jurij Japelj je zagledal luč sveta v Kamniku dné 11. mal. travna l. 1744. Njegov oče Primož

Japelj (iz-prva Apel), je bil srednje imovit meščan in pek; mati se je zvala Jera. Slomšek piše sicer, da je J. Japelj prvi pouk prejel v domači ljudski šoli, katero so vodili frančiškani; toda to ni moglo biti, ker ta šola je bila ustanovljena šele l. 1776. Morda ga je učil kak frančiškan zasebno.

Najbrže pa je prejel mladi Japelj prvo svojo

duševno naobrazbo od znanega rojaka, hkrati pisatelja slovenskega, Mihaela Paglovca, ki je uprav tedaj, že častitljiv starček, delal v vinogradu Gospodovem kot župnik v Spodnjem Tuhinju. Ta veliki blagodarник ubogih, ki je ustanovil prvo hranilnico na Kranjskem, bil je

Jurij Japelj. (Po jeklorezu narisal Jos. Germ.)